

Битва під Оршею. Князь Острозький проти князя Московського

8 вересня 1514 року
союзне військо
Великого князівства
Литовського і
Польського
королівства,
очолюване руським
князем Костянтином
Острозьким, розбило
армію Московського
князівства.

За що воювали

Наприкінці XV сторіччя між Литовською і Московською державами розгорнулася запекла боротьба за давньоруську спадщину. Питання стояло руба: кому в разі перемоги домінувати в Центрально-Східній Європі.

Велике князівство Литовське ще протягом XIII – XV ст приєднало до себе більшість руських князівств і земель. Але Московське велике князівство намагалось (і не безуспішно) підкорити їх своїй владі.

У листопаді 1512 року цар Василій III без оголошення війни розпочав наступ на Велике князівство Литовське (ВКЛ). Безпосередньою метою наступу став Смоленськ. Проте московським військам довелося здійснити три кампанії, аж поки 31 липня 1514-го фортеця не капітулювала.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ НАПЯРЭДАДНІ БІТВЫ ПАД ОРШАЙ. 1514 г.

Внаслідок московсько-литовської війни 1512-22 років Москва отримала Смоленськ. Місто повернулося до складу Великого князівства Литовського у 1611 році, в часи Сагайдачного. Знову Смоленськ став московським у 1654-му, під час спільних козацько-московських дій на території нинішньої Білорусі

Ця перемога створила хороші умови для наступу на внутрішні райони Литовської держави. Польський король і Великий князь Литовський Сигізмунд I Ягеллончик уже майже рік намагався зібрати військо. Проте шляхта не поспішала вставати під прапори, а грошей на найманців у державній скарбниці не було.

Великий гетьман Литовський [посада є аналогом міністра оборони ВКЛ з дуже широкими повноваженнями - ІП] Костянтин Острозький мав під рукою українські полки з Волині та Поділля.

Проте рух уздовж кордону Білгородської орди не давав йому можливості кинути їх на московський фронт. Тільки ополчення київської землі разом із союзними кримськими татарами здійснило у 1513-1514 роках два походи на Сіверщину.

Вже після падіння Смоленська і захоплення московським військом Мстиславля, Кричева і Дубровно шляхта почала збиратися на війну. Крім того, польський уряд погодився надати допомогу Литві.

Князь Костянтин Іванович Острозький (бл. 1460 – 1530) уславився як визначний полководець, сучасники називали його руським Сципіоном. Після битви під Оршею папський легат у Польщі писав: "Князь Костянтин може бути названий найкращим воєначальником нашого часу, він 33 рази ставав переможцем на полі битви... в бою він не поступається хоробрістю Ромулу"

Тонкощі тактики

Білоруси вважають битву під Оршею однією з найвизначніших битв в історії країни

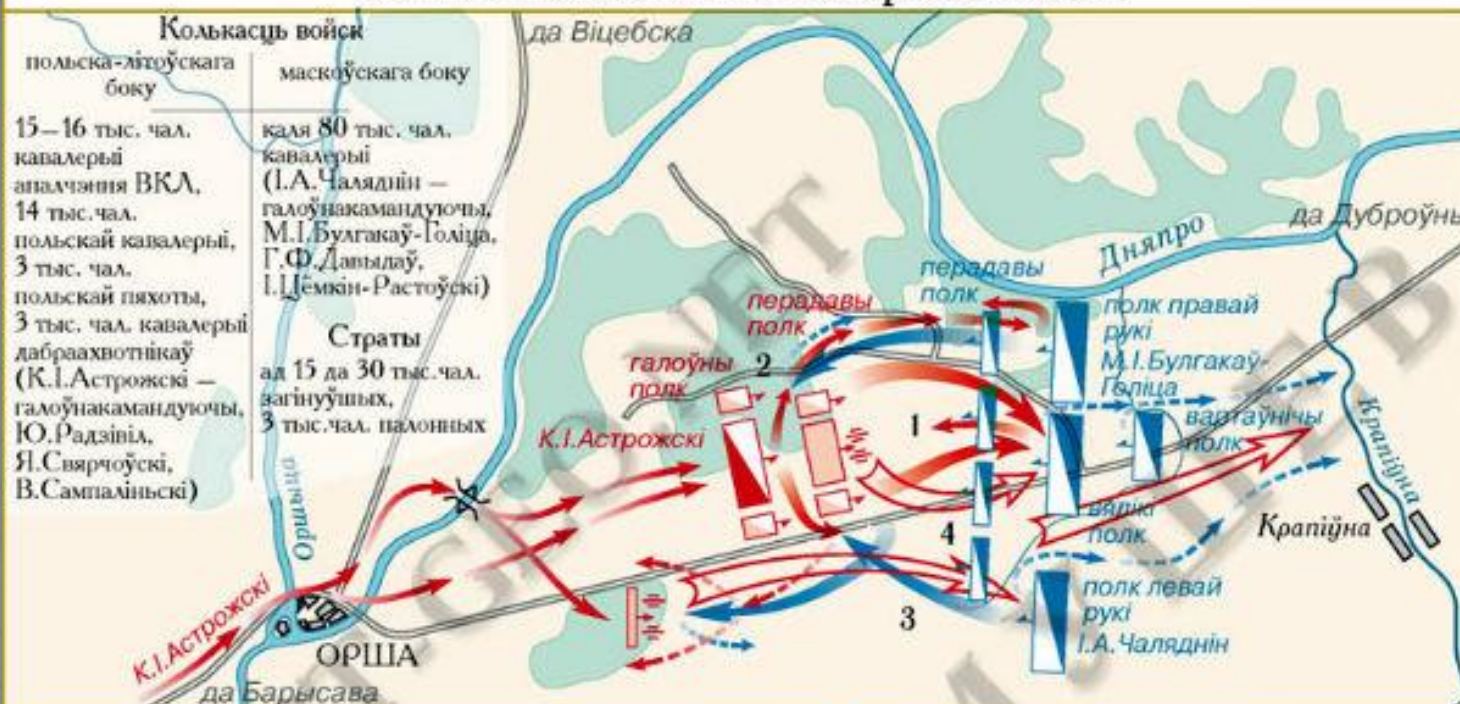
У серпні 1514 року в Мінську польське і литовське війська об'єдналися під загальним керівництвом короля. Армія налічувала 26 тисяч кінноти та піхоти. Також союзники мали кілька важких гармат.

Привівши полки до Борисова, Сигізмунд залишився в місті. Далі військо повів Костянтин Острозький. Рушаючи назустріч ворогу, він вирішив якнайшвидше дати генеральну битву. На це в полководця було кілька причин.

По-перше, князь розумів, що зібране військо довго вкупі не протримається: брак грошей та припасів міг уплинути на настрої шляхти та змусити її розійтися.

По-друге, потрібно було не дати супротивникові закріпитися в захоплених містах. По-третє, на півдні знову могла виникнути загроза, і йому довелося б відправити туди частину полків, включаючи свою гвардію – волинців і подолян.

АРШАНСКАЯ БІТВА. 8 верасня 1514 г.

Напрамкі падыходу польска-літоўскага войска да месца бітвы (7 верасня)

Верагоднае месца пераправы пяхоты і артылерыі праз спецыяльна зроблены (Янам Баштай) пантонны мост

Размяшчэнне польска-літоўскіх войскаў

Лёгкая кавалерыя

Цяжкая кавалерыя

Пяхота

Артылерыя

Размяшчэнне маскоўскай кавалерыя

Этапы бітвы

Дзеянні польска-літоўскіх войскаў

Дзеянні маскоўскіх войскаў

Запланаваныя ўцёкі польска-літоўскіх войскаў

Контратака польска-літоўскіх войскаў

Напрамкі ўцёкаў маскоўскіх войскаў

Дарогі

Лясы (сучасны стан)

Литовські кінники

Українська церква Св. Трійці у Вільнюсі

Литовська артилерія перетинає Дніпро понтонним мостом. Фрагмент картини "Битва під Оршею" невідомого автора XVI сторіччя, вочевидь очевидця битви

Ще один фрагмент картини - панцирна кавалерія, переправившись через Дніпро, групується в бойові порядки

Московська дворянська кіннота іде в бій. З тієї ж картини

Картина "Битва під Оршею" - свого роду відеокліп XVI сторіччя. Її треба "читати" справа наліво, і глядач бачить увесь перебіг бою. Князь Костянтин Острозький зображений на картині тричі, у різні фази битви

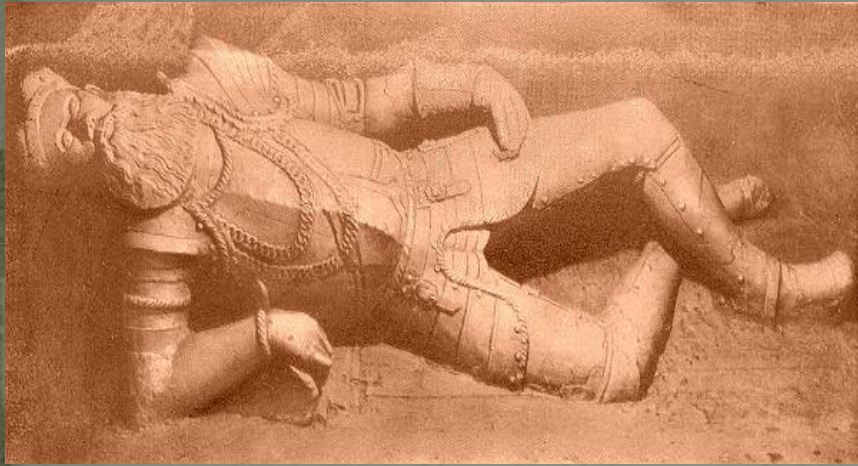
Перша поява князя Костянтина на картині . На списі над Острозьким - червоний значок із золоченими гербами роду - Леливою та Огоньчиком. Князь бесідує зі штабним воєначальником і стежить за переправою убрід кавалерії Штабний офіцер щось показує рукою, Острозький теж жестикулює. На його шиї - золотий ланцюг, на поясі - золота шабля. Вимпели на списах мають хрест святого Юра, деякі науковці виводять від них біло-червоно-білий прапор Білорусі

Друга поява Острозького на картині. Він керує діями артилерійської засідки. Гармаш у червоному береті, схоже, той самий, що керував переправою через понтонний міст

Третя поява князя на картині. Острозький енергійно махає рукою, наказуючи загону литовських татар переслідувати московитів

Князь Костянтин був великим
ревнителем православ'я і
ктитором Києво-Печерської
лаври. Його надгробок (на фото)
був композиційним центром
Успенського собору, підірваного
восени 1941 року

Джерела інформації:

<http://www.istpravda.com.ua/articles/2013/07/24/131707/>

<http://www.polissya.eu/2013/09/bitva-pid-Orsheyu-data-1514.html>

http://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_під_Оршею